

Titel: Kapitel V.

Citation: "Kapitel V.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r03-shoot-chptrd1e25242/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

paafænder denne. En saadan Afgang vil undertiden være en Betingelse for, at de Bidrag, Trediemand kan give til Sagens Oplysning, virkelig faae den Indflydelse til hans Fordeel, der tilkommer dem. Navnlig er det indflydende, at den Ret, der paafænder Hovedsagen og saaledes har det umiddelbare Indtryk af hvad der iøvrigt er fremkommet i denne, lettest og sikrest vil kunne afgjøre, hvilken Vægt der bør tillægges de af Trediemand fremførte Omstændigheder. Udsættet har derfor i Lighed med de fleste nyere Proceslove i § 44 optaget den Grundfætning, at Enhver, der har retlig Interesse i, at en Part vinder en for Retten forvandede Sag, kan indtræde i Sagen til denne Parts Underretelse. Om der foreligger en saadan retlig Interesse, maa iøvrigt afgjøres efter den borgerlige Retts Regler. Med Hensyn til Bintervententens Procedure, der maa betragtes som et Tillæg til de: Parts Procedure, kan vil understøtte, gives de nærmere Regler i femte Afsnit.

§ 45 gives Hovedreglen om Tilstævning (Citation). I Henhold til almindelige, ogsaa i den gjældende Ret anerkjendte Procesgrundfætninger tilstedes det kun at admittere Trediemand, naar det ikke maa tilregnes Sagsøgeren som en Forømmelse, at den paagjældende Trediemand ikke fra Begyndelsen af er bleven inddragen under Søgmaalet. Fremdeles vil Tilstævning ikke kunne finde Sted, naar Trediemand ikke er pligtig at svare for den Ret, ved hvilken Hovedsagen er anhangig, jfr. iøvrigt de i femte Afsnit givne nærmere Bestemmelser om den processuelle Fremgangsmaade.

Kapitel V.

Om Sagens Parter.

Dette Kapitel indeholder Bestemmelser om Parternes Kompetence, Raadighed over Processen samt Afgang til personlig at udføre deres Sag. — Forhold, hvis Ordning i det Væsentlige er den samme, hvilken Behandlingsmaade end Sagen underkastes.

Hvo der er ret Sagsøger eller Sagsvolder, maa som et Spørgsmaal om, hvem den under Sa-

gen erispurgte Rettighed eller Forpligtelse tilkommer eller paafælder, nødvendigvis afgjøres efter den borgerlige Retts Regler (§ 47). Som en Anvendelse af denne Grundfætning fremtræder endvidere Bestemmelsen i § 48. Thi det Spørgsmaal, om der foreligger et isoleret Retforholdets Beskaffenhed nødvendigigt Procesfællesskab, gaar netop ud paa, om ikke Rettigheden eller Forpligtelsen tilkommer en Mængde af Personer saaledes, at de kun i Forening udgjøre en kompetent Sagsøger eller Sagsvolder. — Angaaende Maaden, hvorpaa Kompetencepørgsmaalet behandles i Proceduren, er der ikke fundet Grund til at give særlige Regler. Det bliver som følge heraf at behandle paa samme Maade som Sagens øvrige Realitet. De Henfølgelsesforholdene, som undertiden kunne anbefale en foreløbig Behandling af Kompetencepørgsmaalet, hyldestgjøres fuldstændig ved den almindelige Bemyndigelse, der i Henhold til § 102 3die Stykke og § 273 tilkommer Retten dels til foreløbig at begrænse Proceduren til enkelte Stridspunkter i Sagen dels til at gjøre saadanne til Gjenstand for foreløbig Paafændelse, hvor særskilt Forhandling af dem har fundet Sted, som ogsaa hvor de, uden at dette er Tilfældet, findes modne til Paafændelse.

§ 49 gives en Bestemmelse, som hidtil har været savnet i vor Ret. Vel maa det efter denne antages, at enhver af de Personer, mellem hvem der bestaar et nødvendigt Procesfællesskab, af de øvrige Procesfæller kan befuldmægtiges til at møde og udføre Sagen ogsaa paa deres Vegne, naar det at den Befuldmægtigede ikke falder ind under D. 2. 1—9—14. Men den Omstændighed, at en eller flere af Procesfællerne udeblive i et Retsmøde, kan i og for sig ikke give den eller dem, der møde, nogen Ret til at repræsentere de Udeblivende. En saadan Regel maa imidlertid antees for henfølgelseslig og er derfor, i Overensstemmelse med de fleste fremmede Lovgivelser optaget i § 49. Heraf vil K. A. følge, at der aldrig bliver Tale om Udeblivesdom, naar kun Een af Procesfællerne møder.

Om Betingelserne for at kunne handle selvstændig som Part gives der i §§ 50—51

Bestemmelser, der i det Hele ere Aendelsesier af den hergerlige Rets Regler om Personens Gaablene og derfor ogsaa maa følges efter den gjældende Ret. At dette gjælder om den Regel, der i § 50 gives om Myndighed til som Sagsøger at raade over Sager angaaende Formueretsforhold, er i sig selv indlysende og har altid været almindelig anerkendt. Hvad angaar Betingelserne for at raade som Sagsvelder over saadanne Retstrætter, synes der i Praxis at være nogen Tilbojeligbed til at følge den Grundførtning, at en umyndig eller mindreaarig Sagsvelder anses for raadig over Sagen, naar han blot uden Bærges eller Kurators Medvirning kan paadrage sig en forpligtelse af den Art, hvorpaa Sagsmaalet grundet. I Medførtning hertil udtaler § 50 som den rigtige Aendelse af Civilrettens Grundførtninger, jfr. Schwes Personret (1ste Udgave) S. 208 ff., at kun den er myndig til som Sagsvelder at raade over Sagen, som folge den hergerlige Rets Regler paa egen Haand ved Overenskomst kunde paadrage sig det, hvorpaa Paastanden gaar ud. Et Paastanden rettet paa Bybetsgjælds af den Umyndiges eller Mindreaariges Formue i Almindelighed, vil denne altsaa ikke kunne jagføges uden Bærges eller Kurators Medførtelse, selv om han paa egen Haand, f. Ex. ved en Retstrættelse, har paadrøgt sig den herpligtelse, som ligger til Grund for Sagsmaalet. At der ved Bedømmelsen af Partens Raadighed over Sagen kun bliver at tage Hensyn til dennes oprindelige Hensind, ikke til Rettergangsforførtninger eller Rettergangsbøder, jfr. § 50 2det Stykke, stemmer ganske med den bestaaende Retspraxis. I Sager, der ikke angaa Formuerettheder, maa i Almindelighed den, hvem Rettigheden tilkommer, eller herpligtelsen paadrøder, kunne optræde som Sagsøger eller Sagsvelder, naar han blot er personlig myndig. Der foresligger i disse Tilfælde ingen Hjemmel til at forlange Fuldmyndighed, og paa den anden Side kan man ikke let finde nogen anden Grund nedfor end den personlige Myndighed eller 18 Aars Alderen.

Om den Waade, hvorpaa Spørgsmaalet om Parternes Myndighed til at raade over

Sagen, afgjøres, gives Reglerne i §§ 52—53. I mange fremmede Processlove foreskrives det, at Retten i Embeds Medført skal forlange Dplysning om dette Punkt. For at paabyde en saadan Underførtelse i al Hald af Indførtentes Myndighed lader sig ogsaa anføre, at denne ikke ved sin Lavhæd eller Forsømmelse kan forførtle Umyndighedsindførtelsen. I vor Retspraxis har det imidlertid allerede længe været fast antaget, at Retten ikke i Embeds Medført skal kræve Bevis for Indførtentes Myndighed. Naar det af de fremlagte Dokumenter i Sagen ligesom kan sees eller efter den hele Waade, hvorpaa en Part er betegnet, maa formodes, at denne mangler Raadighed over Sagen, afvistes denne af Retten i Embeds Medført. Men er dette ikke Tilfældet — hvilket vil være det Almindelige —, saa paabømmer Retten Sagen uden videre Bevis for Bedkommendes Myndighed. Denne Fremgangsmaade maa vistnok ogsaa erkendes fra et praktisk Synspunkt at forførtne Retten. Thi at det i enhver Sag skal paalægges Sagsøgeren at fremførtle Bevis for Modpartens Myndighed, er en saa byrdefuld og i de fleste Tilfælde umødtvendig Formalitet, at i Sammenførtning hermed den Lejlighed, den bestaaende Dørdning giver Sagsøgeren til overført en umyndig Sagsvelder at tilførtne sig en Dørd, der kun kan angribes ved Paasøkt, maa anses for et mindre Dørd, jfr. Eunomia III S. 556—59. Udskøktet har derfor i alt Børtentligt sluttet sig til den hidtil fulgte Praxis, dog at Retten, naar den har Tvivl, i Embeds Medført kan paalægges Sagsøgeren at fremførtle de fornødne Dplysninger om hans egen og Modpartens Myndighed, en Lemping i den bestaaende Regel der stemmer med den friere Stilling, Udskøktet i Medførtning til den strenge Forførtlingsmaxime anviser Retten, og gjør det saameget mindre betænkeligt iøvrtigt at bibeholde den tidligere Fremgangsmaade. Det vil her-efter ligesom hidtil blive det Sædværlige, at Afvisning paa Grund af en Parts Mangel paa Myndighed kun finder Sted efter Paastand. Med Hensyn til dennes Fremførtelse foreskrives det i § 52 2det Stykke, at Parterne ere udelukkede fra at fremkomme med Indførtelser i saa Hensende, naar Forførtningen af Sagens

Realitet er begyndt, jfr. § 176 sammenholdt med § 174.

Som det allerede er fremhævet i den almindelige Overførsel §. 28, har man ikke troet at burde foreslaa Indførelse af Sagførertvang i den Forstand, at Parterne i Almindelighed udelukkes fra selv at føre deres Sag for Retten.*) At en saadan almindelig Udelukkelse er usfænt i den gjældende Ret, har man vel i og for sig ikke kunnet tillægge nogen afgjørende Betydning. Thi det er klart, at de Ulemper for Retssplejen, der kunne opstaa af, at ulevkundige Parter i egen Person føre deres Sag, i langt stærkere Grad maa gjøre sig gjældende i den mundtlige Rettergang end i den Procedure, vi hidtil have kjendt. I de fremmede Processlove, der ere byggede paa Mundtlighedsprincipiet, foreskrives det derfor i Reglen ogsaa, at Parterne i den ordinære civile Proces skulde benytte Sagfører ved de egentlige Processhandlingers Foretagelse**). Men da Partens egen Interesse jaagdet som altid vil bevæge ham til at antage og benytte Sagfører, har Kommissionen troet, at det kunde undgaaes ved Leven af opstille en Tvang til at benytte Sagfører, idet man holder sig overbevist om, at det, afset fra Bagatelager, hvor hele Processformen er beregnet paa at gjøre det muligt at undvære Sagførerbjælp, kun vil forekomme yderst sjældent, at en ulevkundig Part tør paatage sig selv at udføre sin Sag. I Overensstemmelse hermed udtaler Forslagets § 54 den almindelige Grundtænkning, at Enhver kan haade som Sagfører og som Sagvolder gaa i Rette for sig selv, samt haade udføre sin Sag under den mundtlige Forhandling og affatte de fornødne Processkrifter. De lidet praktiske og tildeels vilkaarlige Undtagelser fra denne Grundtænkning, som endnu bestaar i den gjæl-

dende Ret, jfr. D. L. 1—9—1 og 6, har man ikke fundet Grund til at optage i Udkastet. Derimod give de i § 56 indeholdte Bestemmelser om Domsfagets Udførelse for Landsretterne et i den mundtlige Rettergang uundværligt Retrettiv til den vidtgaaende Regel i § 54. Landsretten kan herefter, naar de af Parten selv affattede Processkrifter findes usforlaelige, tilbagesende disse og tilkendegive Parten, at han maa lade sin Sag udføre for sig af en Sagfører; ligeledes kan en Part, der selv udfører sin Sag, afsendes under de mundtlige Forhandlinger og henvises til at lade en Sagfører møde for sig, naar det viser sig, at han ikke med den fornødne Klarhed og Relighed kan fremstille Sagen. En saadan Nødvendighed for Retten maa anses for Minimum af hvad Retssplejens Interesse kræver. I et Processystem, der er bygget paa Mundtligheds- og Umiddelbarhedsprincipet, er Deden og Klarhed i Proceduren og Devisførelsen en Nødvendighed, hvis ikke Forhandlingen skal forvires og Retten villedes. I de enkelte fremmede Processlove, der ikke foreskrive Sagførertvang som almindelig Regel, findes derfor ogsaa Bestemmelser hvorende til Udkastets § 56. Som det fremgaa af Paragrafen, er det iøvrigt ikke Mening, at der under de angivne Omstændigheder skal indtræde en Præklusion til Skade for den Part, som ikke serud har sikret sig en Sagførers Bistand; men Retten træffer i de ansatte Tilfælde Bestemmelse om Sagens Udførelse for at give ham Lejlighed til at gjøre de i saa henseende fornødne Skridt. Forst naar Parten undlader at efterkomme de af Retten givne Paalæg, som ikke ere Ojenstand for Paaauke, bliver han at anse som den, der ikke har indgivet de paagjældende Processkrifter, eller som den, der udelukkes under paagjældende mundtlige Forhandling.

Den Frihed, der ved § 54 er forbeholdt Parten til selv at udføre sin Sag, bør selvfølgelig ikke aabne ham Udgang til ved en paa Skramt iøvrigt Transport at sætte Personer, der ikke ere beføjede til at gaa i Rette for Anden, i Stand til at udføre en Sag, som i Virkeligheden er Gledentens. Om Transporten har den angivne Karakter, er et Spørgsmaal,

*) Ved Sagførertvang forstås i andre Lunde Forpligtelsen til at benytte Sagfører til alle egentlige Processhandlingers Udførelse, altsaa navnlig til Affattelsen af Processkriften og Fremførelsen af Sagsstanden i Retten, hvorefter det i Reglen naar Parten selv for selv at plædere Sagen i den mundtlige Forhandling, naar den i Forvejen er lagt til Rette af Sagføreren.

**) Vedens enkelte yngre Processlove f. Ex. det belgiske gaa i modsigelse hermed, er en saadan Tvang indført i Civilprocessloven for det tyste Aar af 1876.

høis Afgjørelse maa henvises til Rettens Skjon. I Overensstemmelse hermed tillægges § 55 Retten Myndighed til i saadanne Tilfælde at afsjtte den foregaaende Gessionarius ved en Beslutning, som ikke er Gjenstand for Paaanke. Det kunde muligens synes at være en noget vidtgaaende arbitrar Myndighed for Retten, men der er neppe nogen anden praktisk udsferlig Maade, hvorpaa de omhandlede Einftransporter kunne medarbejdes, og det er neppe at betragte, at Retten skulde bruge denne Myndighed paa en henvisningsløs Maade.

Kapitel VI.

Om Rettergangsfuldmægtige.

I Overensstemmelse med den bestaaende Ret opstiller Forslaget for Domsfagerss Bedkommende den Hovedregel, at Enhver, der ikke i egen Person vil udføre sin Sag, er pligtig at benytte som Fuldmyndig en til Møde for paaagjældende Domstol berettiget Sagfører, en Grundstjæmning, som Forslaget derhos gjenemfører i fuld Kendselvents, saa at den ikke blot anvendes paa Møde for Parten under den mundtlige Forhandling, men ogsaa paa Affattelse af Proceskrifterne for ham, se § 57. Fra den saaledes giene Regel gjøres en væsentlig Andtagelse i Forslagets § 58, der i Eighed med D. L. 1—9—14 tilsteder Parten at møde ved visse i særegt Forhold til ham staaende Personer. Som det vil sees, stemmer § 58 dog ikke med 1—9—14, hvad angaar Afgrændningen af de Familieforhold, der kunne begrunde den heromhandlede Andtagelse. Lovbogens Regel er nemlig i saa Henseende paa den ene Side for vidtgaaende, idet den tillæder enhver om end nok saa sjernt Beslagtet at gaa i Rette for Parten, paa den anden Side for snever, idet den ikke medtager Ktesfalden og de nærmeste Besfogrede. At den, der angiver at staa i et af de empargte Forhold til Parten, maa fore Bevis herfor, naar det af Retten eller Modparten forlanges, er en Selsøiige. Dette Bevis bør vedkommende Rettergangsfuldmægtig derhos i Almindelighed have paa rede Haand, saa at det paa

Forlangende strax kan fremføres. Da det imidlertid ikke ubetinget kan tilregnes Vedkommende som en Berømmelse, at han ikke har været forberedt herpaa, staaer det efter § 58 2det Stykke i Rettens Magt undtagelsesvis at tillaa en passende Udsættelse til Bevisets Udsbrøring. At de producerede Bevisligheder ere Gjenstand for Bedømmelse, er en Selsøiige.

Sjont Bestemmelsen i D. L. 1—9—14 efter rigtig Forfortollning neppe kan antees anvendelig udenfor Domsfagers, har det vistnok hidtil været den mest udbredte Mening, at Sagførernes Eneret ikke er indskrænket til Retshandlinger af denne Art. Paa Skifter og Auktioner antees det efter den nævnte Anskuelse vel ikke for nødvendigt at lade sig repræsentere af en Sagfører, saalænge Forhandlingerne ikke have udviklet sig til en formelig Retstrætte, men fra det Øjeblik af formenes Parterne at være henvisne til at benytte en Sagfører, jfr. Gfr. 2. Maj 1826. Hvad angaar Høgedforretninger, er det saavel i Betragtning af disse Forretningers særdeles Beskaffenhed som med Hensyn til Slutningen af Pl. 28. August 1753 endog antaget, at man i Reglen maa lade sig repræsentere ved en Sagfører, dog at Advokatus, som ikke i Forvejen kan sørge for sit Forvar, maa have Adgang til at tage til Assistance en anden Person, til hvem han har Tillid, og som øjeblikkelig kan være tilstede. Til den saaledes udviklede Anskuelse har man i det fereiliggende Forslag sluttet sig, forsaavidt angaar Høgedforretninger, under hvilke efter Forslagets Ordning ogsaa Dvangsauktioner ligestrem ere indbefattede. At Dvangsauktion efter den ovenfor omtalte Anskuelse sammenslledes med Skifte, maatte i Biføiighed allerede tidligere betragtes som en Sakenetsents, idet tvungen Auktion ogsaa efter den gjældende Ret er at anse som en Fortsættelse af Udlaget, Skjont den ikke holdes af Høgden. Hvad Skifter angaar, har man derimod ikke troet at burde gjøre det til Pligt for vedkommende Interesserede at lade sig repræsentere ved en Sagfører. Dels vilde der herigjennem paalægges Vedkommende en altsforster Byrde, dels er Begrændningen her mindre nødvendig, idet Retstrætter mindre hyppigt